

Samen Doen

Hoofdlijnenakkoord 2014 – 2018
Gemeenteraad Pijnacker-Nootdorp

Samenvatting

Voor u ligt het hoofdlijnenakkoord voor de periode 2014-2018. Dit akkoord is de vrucht van raadsbrede samenwerking na de verkiezingen. Ons motto: 'Samen Doen'.

De afgelopen vier jaar heeft de raad van Pijnacker-Nootdorp belangrijke richtinggevendende visies vastgesteld. Een nieuwe Toekomstvisie, een Visie op het sociaal domein, een nieuwe Economische visie en een Ruimtelijke structuurvisie. De gemeente staat de komende tijd voor grote opgaven, zoals de decentralisaties in het sociaal domein en de regionale samenwerking. Het komt nu aan op de invulling hiervan in nauwe samenwerking met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en omliggende gemeenten. Het gaat de komende jaren vooral om een andere vorm en stijl van besturen, waarbij het contact met de samenleving centraal staat.

De gemeente stelt zich daarbij op als partner en vult die rol in vanuit de volgende ambities:

1. in contact met inwoners, ondernemers en organisaties;
2. financieel gezond beleid;
3. duurzame oplossingen.

Dit zijn randvoorwaardelijke kaders. Ze zijn ook niet nieuw, maar de komende vier jaar gaan we er stevig mee aan de slag. Zo vraagt het partnerschap met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties een verdergaande omslag in opstelling, communicatie en interactie. We verwachten veel van de samenleving en moeten daar zelf ook naar handelen. Dat komt bij de inhoudelijke ambities steeds terug.

Ook het gezond houden van de gemeentefinanciën vraagt dat we een stap extra zetten. Naast het sluitend houden van de begroting en het op peil houden van het weerstandsvermogen voeren we maatstaven in voor een houdbare schuldpositie.

Duurzaamheid is een dwingende noodzaak voor de langere termijn en geen bijkomend aandachtspunt. Het kiezen van duurzame oplossingen is alleen al als voorbeeldgedrag naar de samenleving belangrijk. We willen een verbeterde inzet om haalbare duurzame oplossingen te vinden. Met focus, creativiteit en samenspel met inwoners en ondernemers moet meer mogelijk zijn. Om dit op gang te brengen gaan we samen met inwoners en ondernemers een energievisie maken.

Waar gaan we ons de komende vier jaar inhoudelijk vooral mee bezig houden? Drie ambities staan centraal:

4. krachtige samenleving die zorgzaamheid toont;
5. gunstig klimaat voor betrokken en innovatieve ondernemers;
6. veilig en natuurvriendelijk ruimtegebruik.

In deze drie zaken hebben we al richting gevonden respectievelijk met de Visie op het sociaal domein, de Economische visie en de Ruimtelijke structuurvisie. We zetten de lijn van de afgelopen jaren door, maar leggen wel belangrijke accenten.

De realisatie van de zes genoemde hoofdambitie is een verantwoordelijkheid van raad en college. Het samenspel in de raad en tussen raad en college is daarbij cruciaal. We hebben hierover afspraken gemaakt die zijn verwoord in:

7. betrouwbaar bestuur.

Opdracht aan het college

We geven het college de opdracht om de verschillende ambities in een Collegeprogramma uit te werken, inclusief een haalbaarheidstoets en een concrete aanpak voor de verdere invulling. Het college kan daarin ook aangeven hoe wordt omgegaan met onderwerpen die in het Informatiedossier zijn benoemd maar die niet in dit Hoofdlijnenakkoord staan vermeld. Over de invulling van onze ambities willen we *in* de raad en *met* het college verder doorspreken aan de hand van beknopte probleemanalyses en oplossingsrichtingen.

1. In contact met inwoners, ondernemers en organisaties

Pijnacker-Nootdorp kent vitale, sterke kernen waar burgers en ondernemers zich betrokken voelen bij wat er speelt en zich actief inzetten voor het verenigingsleven. Onze inwoners en ondernemers waarderen het kwalitatief hoogwaardige woonmilieu in een landelijke omgeving waar de stad nooit ver weg is. In de vorige raadsperiode is vanuit dit gegeven een nieuwe Toekomstvisie ontwikkeld. Daarin zijn de rollen van onze inwoners, ondernemers en de gemeente gemarkeerd, evenals de verhouding tot de regio.

In contact

We zien en ervaren de kracht van de lokale samenleving. We willen met inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties in contact zijn aan het beginpunt van onze inzet. Als we nog bezig zijn met beeldvorming over problemen en behoeften. Niet pas als wij er zelf uit zijn en ons plan moeten gaan uitleggen en verdedigen. We willen horen van inwoners en ondernemers wat zij zelf al doen, hebben gedaan, nog kunnen en willen gaan doen. We willen met hen samen problemen en oplossingen verkennen. Bespreken hoe we de zelfwerkzaamheid en zelfredzaamheid kunnen faciliteren. Waar nodig stimuleren tot 'omdenken' (een andere manier van denken). Waar gaten vallen of blinde vlekken zitten, spannen we ons in om met inwoners en ondernemers de zaak alsnog in beweging te krijgen. De gemeente stelt zich steeds als partner op. Wij vullen onze rol per onderwerp in, waarbij we rekening houden met de behoeften en inzet van inwoners en ondernemers, de wettelijke taken en bevoegdheden en de financiële mogelijkheden van de gemeente.

Participatieve bestuursstijl

Meer en vroegere interactie met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties is van belang, omdat de gemeente vaak niet als eerste aan zet is. We gaan uit van de kracht, initiatiefrijke en vrije inzet van inwoners en ondernemers. Daarom moet de samenleving niet meedoen met het bestuur maar andersom. Het bestuur doet mee met de samenleving. Vanuit vertrouwen in onze gemeenschap durven wij los te laten. De bijpassende participatieve bestuursstijl is nodig en logisch als we kijken naar veel inhoudelijke onderwerpen in dit akkoord. Bij veranderingen in de zorg, waar éérst de eigen en onderling te benutten talenten en mogelijkheden aan de orde zijn. Bij initiatieven rond energievoorziening, nieuwe bedrijvigheid, verduurzaming van glastuinbouw, vrije woningbouw, recreatie en toerisme in het buitengebied, beheer van groengebieden. Bij wijkinitiatieven rond duurzaamheid, leefbaarheid en veiligheid. De kracht van de samenleving is een praktisch uitgangspunt, geen dogma. Oplossingen worden effectiever en efficiënter als inwoners en ondernemers hun ideeën kwijt kunnen en hun capaciteiten er aan geven. Het is logisch om maatschappelijk initiatief te laten opkomen en vervolgens waar nodig te steunen. En dat de gemeentelijke organisatie snel en adequaat reageert op verzoeken van bewoners en ondernemers. We willen met 'wijkgericht werken' naar 'wijken die werken'.

Communicatievere gemeente

Voor de komende periode is nodig dat de gemeente zichtbaar communicatiever wordt. Werkelijk contact maakt, met tweerichtingsverkeer. Dat zit in de houding, maar ook in praktisch gedrag van ambtenaren, bestuurders en raadsleden. Van hen wordt 'omdenken' gevraagd.

Eerder hebben we goede ervaringen opgedaan met het betrekken van de samenleving bij sociale, economische, ruimtelijke en financiële vraagstukken. Het is belangrijk voor de raad om de rol van volksvertegenwoordiger op te kunnen pakken en van daaruit het college kaders mee te kunnen geven. Dat vraagt om gerichtere aandacht voor onderwerpen en tijdsbeste-

Omdenken:

Geen energie laten lekken naar formele constructies en discussies over participatie.

Werkelijk contact maken!

ding en goede afstemming tussen raad en college. Vooral bij grote onderwerpen maken we afspraken over de aanpak, zoals met een procesbegeleidingsgroep met afgevaardigden van raad en college.

Samenwerking met andere gemeenten

Pijnacker-Nootdorp ligt niet op een eiland. Inwoners, ondernemers en lokale overheden staan in tal van relaties over de gemeentegrenzen heen. Zo ligt Delfgauw tegen Delft aan, net zoals Ypenburg op de grens van Nootdorp en Den Haag ligt. De gemeente blijft daarom samenwerken met buurgemeenten. Ook doet de gemeente actief mee in de Metropoolregio Den Haag – Rotterdam, de arbeidsmarktregio Zuid Holland Centraal, de zogenaamde H9 voor zorgtaken en andere regionale verbanden. De komende raadsperiode zetten we als zelfstandige gemeente in op constructief partnerschap met Zoetermeer en Lansingerland om het voorzieningenniveau en de kwaliteit van de dienstverlening voor onze inwoners en ondernemers op peil te houden. En we onderzoeken de haalbaarheid en wenselijkheid van een fusie op de langere termijn.

2. Financieel gezond beleid

Pijnacker-Nootdorp is een mooie gemeente met veel potentieel. Maar ook Pijnacker-Nootdorp heeft te maken met de gevolgen van de economische crisis. Er ligt een verantwoordelijkheid om de gemeente financieel gezond te houden. Dat vraagt de komende periode inzet.

Begrotingsdiscipline

We handhaven een strikte begrotingsdiscipline. Het minimumpeil is een sluitende begroting voor het eerstvolgende jaar, waarbij indien nodig maatregelen worden genomen om dreigende tekorten te voorkomen in volgende jaren. De komende jaren moet bezuinigd worden. Dat doet onvermijdelijk pijn. Het is zaak om de lusten en lasten goed te verdelen en de vangnetfunctie intact houden. Daarmee voorkomen we dat mensen buiten de boot vallen. Dat betekent ook dat we eerdere ambities en voorgenomen uitgaven tegen het licht gaan gehouden. We moeten opnieuw durven kijken of uitgaven echt nodig zijn en of het niet anders kan. Net als in 2011 doen we dat bij de eerstvolgende bezuinigingsronde in samenspraak met bewoners en organisaties. Daarbij hanteren we als uitgangspunten: 'geen ozb-verhoging met meer dan inflatiepercentage' en 'kostendekkende tarieven'.

Subsidiebeleidskader

Het in 2013 vastgestelde subsidiebeleidskader is voor de komende periode het vertrekpunt. In de toepassing van dit beleid is enerzijds belangrijk om vast te houden dat we waarde hechten aan *activiteiten* van verenigingen, kerken, bewonersgroepen enzovoorts. We kunnen geen verantwoordelijkheid nemen voor de instandhouding van de betreffende *organisaties*. Anderzijds is belangrijk om in de toepassing van het beleid met name de omvangrijke subsidies aan professionele organisaties (in het beleid omschreven als 'netwerkorganisaties') op effectiviteit te beoordelen. We blijven monitoren of gesubsidieerde partijen de omslag maken die met het subsidiebeleidskader wordt beoogd. Belangrijk is immers dat met het totale subsidiebudget optimaal rendement voor de samenleving wordt behaald.

Ruimte voor nieuw beleid

Gezien de begrotingskrapte kan alleen sprake zijn van nieuw beleid, voor zover dat extra geld kost, als daar extra bezuinigingen of extra inkomsten uit alternatieve bronnen tegenover staan.

Doelmatig vastgoed

De gemeente ontwikkelt nieuw beleid voor doelmatig eigendom, gebruik en beheer van haar gronden en vastgoed. Dit ter uitwerking van de in 2014 vastgestelde uitgangspunten van het vastgoedbeleid. Het gaat om optimalisatie van het aanbod aan accommodaties in relatie tot de maatschappelijke behoeften en gemeentelijke beleidsdoelen.

Budgetplafond sociaal domein

Dat er in beginsel geen geld beschikbaar is voor nieuw beleid, is ook de reden om voor de gedecentraliseerde taken financiële kaders te stellen. We spreken af dat we voor de uitvoering van deze taken niet meer geld uitgeven dan we ervoor krijgen van de rijksoverheid. De opdracht is om dat zodanig te doen, dat inwoners daar concreet niet door in de problemen komen. We moeten 'meer bereiken met minder geld'. Een fonds, gevoed met een deel van de betreffende budgetten, kan in de overgangperiode voor noodgevallen worden ingezet.

Weerstandsvermogen op peil houden

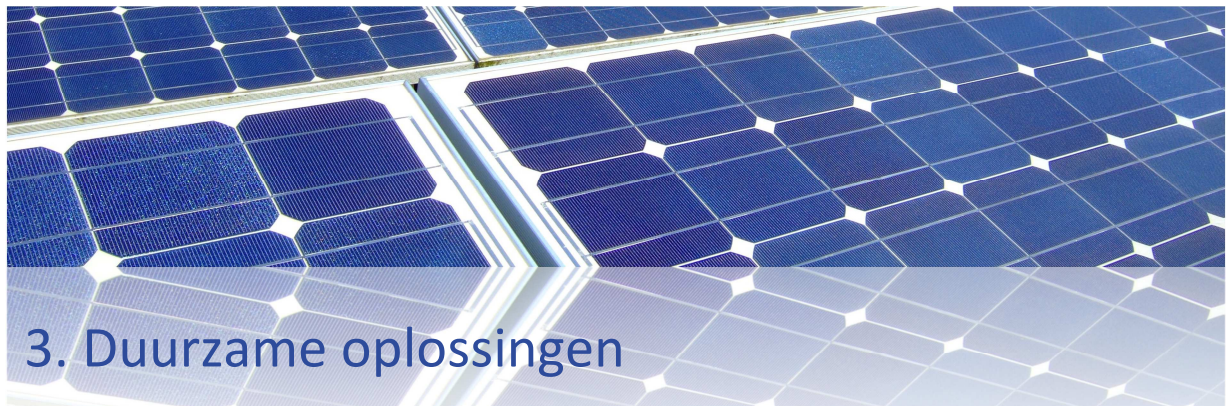
We handhaven de regel dat de gemeente voldoende geld in reserve houdt om financiële tegenvallers te kunnen opvangen. We handhaven een weerstandsrationorm van tenminste 1,0. Bestemmingsreserves tasten we alleen aan als de investeringen waar ze voor zijn bedoeld worden geschrapt. We spreken af dat we, als we onder de norm dreigen te zakken, investeringen en/of exploitatie-uitgaven zullen heroverwegen, waarbij we uiteraard blijven kijken naar de gevolgen. Meevallers gaan zoals gebruikelijk eerst naar de Algemene Reserve.

Grondexploitaties en houdbare schuldpositie

Omdat we niet in een situatie met ernstige vermogenstekorten willen belanden, is het belangrijk om financiële tegenvallers te voorkomen. Het grootste gevaar schuilt in mogelijk tegenvallende grondopbrengsten en stijging van rentelasten door aangegane schulden. De opdracht is dan ook om:

- de grondexploitaties met meerdere realistische scenario's te berekenen zodat we zicht houden op mogelijke tegenvallers;
- alle creativiteit aan te wenden om grondopbrengsten te realiseren en
- de omvang van de schulden te beperken, bijvoorbeeld een schuldlimiet.

Het in kaart brengen van de schuldpositie en de invoering van een criterium voor een houdbare schuldpositie heeft hoge prioriteit.

3. Duurzame oplossingen

De eindigheid van fossiele brandstofvoorraden en daardoor steeds verder oplopende energieprijzen is een voor de toekomst cruciaal vraagstuk. Dit dwingt onze samenleving om uit te wijken naar alternatieve, schone bronnen. Inwoners en ondernemers komen steeds meer met initiatieven om minder afhankelijk te worden van fossiele brandstoffen. We willen daarin een positieve rol vervullen die niet direct investeringen van de gemeente vraagt, maar wel capaciteit en een werkbudget voor facilitering en ondersteuning. Prioriteit voor het begin van de raadsperiode is om een visie te vormen op een energieneutraal Pijnacker-Nootdorp en de inzet die daarvoor nodig is. Hoe verbruiken we samen niet meer energie dan dat we opwekken en wat vraagt dat van wie? Er zijn verschillende aangrijpingspunten voor deze inzet.

Duurzame economie

Samen met het bedrijfsleven moeten wij werken aan een economie waarin groei, versterking van de concurrentiekracht en een toename van de werkgelegenheid gecombineerd wordt met een beter beheer van de ruimte, de natuur en een vermindering van een milieudruk.

Duurzame glastuinbouw en energieneutrale bedrijventerreinen

Er moet nog veel gebeuren voor de verduurzaming van de glastuinbouw en het bereiken van energieneutraliteit op de bedrijventerreinen. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij het bedrijfsleven. De gemeente kan dit stimuleren door partijen bij elkaar te brengen.

Ergieneutraal wonen

De noodzaak om te werken aan energieneutraliteit geldt niet alleen bedrijven maar ook bewoners. Er is steeds meer maatschappelijk initiatief om te komen tot energieneutraal wonen. Vanuit de te ontwikkelen energievisie moedigt de gemeente dit initiatief aan. Bijvoorbeeld door energieprojecten van bewoners op straat- of buurtniveau te stimuleren en faciliteren. Het wijkgericht werken kan hierin een rol vervullen.

Ergieneutraliteit en veiligheid in nieuwbouw

In de woningbouw ligt voor de hand om het in één keer goed te doen door optimaal met de energiehuishouding rekening te houden. Daarmee worden toekomstige kosten voor woningverbetering bespaard. Dezelfde benadering geldt ook voor leefbaarheid en veiligheid van woningen en de woonomgeving: beter direct goed opzetten en zo veiligheidsproblemen voorkomen. Waar mogelijk kiest de gemeente zelf in haar eigen vastgoedbeleid ook voor duurzame oplossingen.

Energie uit de bodem

Met het oog op energiewinning uit de bodem (geothermie) is een visie op de ondergrond nodig zodat de beschikbare warmte optimaal benut wordt en beschikbaar is voor zoveel mogelijk inwoners en ondernemers.

Duurzame mobiliteit

Duurzame oplossingen zijn ook nodig in het verkeer. Dat vereist inzet op schoner vervoer en gedragsverandering. In de samenwerking met de Vervoersautoriteit zetten we in op goede openbaarvervoersvoorzieningen en fietsverbindingen. Dat neemt niet weg dat ook gekeken moet worden naar de basiscapaciteit van het wegennet

Omdenken:

Uit de reflex van regelgeving en budgetten.

Met focus, creativiteit, de juiste professionele partners en goed samenspel met inwoners en ondernemers meer mogelijk maken!

inclusief parkeerknelpunten. In de Ruimtelijke structuurvisie is opgenomen dat voor de langere termijn de realisatie van een tweede verbinding tussen Pijnacker en Nootdorp niet moet worden uitgesloten. De komende periode wordt nader onderzoek gedaan naar de noodzaak en mogelijkheden.

Rol gemeente

In het bepalen van de gemeentelijke rol in verduurzaming staat de kracht en het initiatief van ondernemers en bewoners voorop: de gemeente is een ondersteunende partner. Waar de samenleving het niet op eigen kracht op gang weet te krijgen, neemt de gemeente vanuit haar partnerrol de regie om ontwikkelingen in beweging te zetten. Een dilemma is nog in hoeverre we hier geld voor vrijmaken voor willen creëren en hoe we de instrumenten van regulering en deregulering gebruiken.

4. Krachtige samenleving die zorgzaamheid toont

Pijnacker-Nootdorp is een gemeenschap met inwoners die initiatiefrijk zijn, goed voor zichzelf zorgen en veel met elkaar doen. Dit komt tot uiting in een rijk verenigingsleven, vele sportieve en culturele ontmoetingsmogelijkheden en in de diverse kerkgenootschappen. We vinden belangrijk dat iedereen in deze samenleving meedoet. Niet langs de kant staat in afhankelijkheid, maar zelf een steentje bijdraagt, zich inzet. Initiatief toont, onderlinge zorg vraagt en geeft. Dus ook: niet belemmerd is in aangaan en onderhouden van contact. Normaal moet zijn dat inwoners zoeken naar wat ze zelf kunnen en wat ze kunnen betekenen voor elkaar. Dit is de grondslag voor de vastgestelde **Visie op het sociaal domein**.

Veranderingen in zorg en werk

De komende jaren staan veranderingen in de zorg- en werkvoorzieningen centraal. Dat komt doordat de rijksoverheid taken overdraagt aan gemeenten. De gemeenten gaan de zorg voor jeugd, ouderen en chronisch zieken organiseren, evenals werk voor arbeidsgehandicapten. De gedachte is dat gemeenten dat slimmer, goedkoper en beter kunnen, omdat ze dicht bij inwoners staan. Dit betekent dat onze krachtige samenleving nog grotere zorgzaamheid zal moeten ontwikkelen. We denken dat dit streven ook in Pijnacker-Nootdorp 'omdenken' vergt. Want het was voorheen gebruikelijk om met een hulpvraag direct naar een instantie te gaan. 'Formele zorg' die we organiseren sluiten we zo goed mogelijk aan op de 'informele' zorgzaamheid tussen inwoners onderling. Ook willen we optimaal benutten wat maatschappelijke organisaties en ondernemers daarbij kunnen betekenen. De gemeente zal de komende jaren waakzaam blijven dat niemand buiten de boot valt als het op eigen kracht onverhoopt niet lukt. Er moet een helder en deugdelijk vangnet blijven, dat niet misbruikt wordt.

Belangrijke opgaven, met de vastgestelde Visie op het sociaal domein als kader, zijn dus:

Informele zorg voorop

Omdenken:

Van ondersteunen met hulp naar ondersteunen door luisteren en meedenken

De gemeente kan de omslag bevorderen door, ook als er 'officiële zorg' moet worden ingezet, serieus te nemen wat inwoners zelf en onderling kunnen doen. De gemeente wil meer dan voorheen zo met inwoners omgaan dat zij zich gehoord voelen. Hierbij past dat mantelzorgers zich nog meer gesteund weten, bijvoorbeeld met mogelijkheden tot respijtzorg. Dat bewoners en mantelzorgers flexibel met voorzieningen kunnen omgaan is ook belangrijk. Dat 'omdenken' geldt dus ook de gemeente zelf: aanpassen van eigen werkprocessen, creativiteit en maatwerk bij het toewijzen van hulp.

Wijken die werken

De gemeente kan de omslag bevorderen door in het wijkwerken een verdiepingsslag te maken naar het sociale functioneren van de wijk. Hoe krachtiger de scholen, verenigingen, kerken en (brede) welzijnsorganisaties samenwerken in de wijken, hoe eerder en beter mensen met problemen in hun wijk of buurt bij elkaar terecht kunnen. In iedere wijk is wel een basis van bewoners-initiatief te vinden waarop kan worden voortgebouwd.

Omdenken:

Van 'wijkgericht werken' naar 'de wijk werkt'!

Omdenken:

*Van producten- en diensten-
aanbod naar makelaar*

Flexibele dienstverlening

Het is niet aan de gemeente om te vertellen hoe zaken worden opgelost, maar om aan bewoners en organisaties te vragen wat zij van elkaar nodig hebben en elkaar kunnen bieden om zaken op te lossen. De gemeente is vooral dienstbaar en flexibel in de ondersteuning van dat samenspel. Keuzevrijheid en een integrale gezinsbenadering zijn daarbij uitgangspunt. We onderzoeken de mogelijkheid een zorgombudsman aan te stellen die de kwaliteit van de dienstverlening bewaakt.

Professionals in positie

Belangrijk is hoe de gemeente omgaat met 'de instanties': de professionele organisaties. Vooral laagdrempelige 'instanties' waar onze inwoners zo binnen kunnen lopen zijn de komende jaren belangrijk. Vaak in de basis van de woonkern, zoals huisarts en basisschool, maar ook het Centrum voor Jeugd en Gezin en de brede welzijnsorganisaties. Ze hebben allemaal een belangrijke rol in het werken van de wijken. Als we met professionele organisaties overeenkomsten aangaan (subsidie-afspraken, bestuurlijke aanbestedingen etc.), letten we op aansluiting met informele zorg en kwaliteit/prijsverhouding. Ook wegen we mogelijkheden voor 'social return' (werkgelegenheid, werk/zorgcombinaties) en redelijkheid van beloning mee (waarbij de Balkenendenorm als maximum uitgangspunt is).

Bestendige sociale woonomgeving

Omdat we steeds meer uit willen gaan van de sociale woonomgeving, vinden we belangrijk dat inwoners in die omgeving kunnen blijven en niet voor ondersteuning hoeven te verhuizen. De gemeente kan daar de ruimtelijke regelgeving en planning op afstemmen.

Werkgevers geven werk

Het hebben van een baan is een belangrijke voorwaarde voor de zelfredzaamheid van mensen. Het creëren van werk en mensen aan het werk krijgen is belangrijk voor het functioneren van de krachtige samenleving. Het bedrijfsleven heeft hierin de hoofdrol. Van degenen die voorzieningen ontvangen vraagt de gemeente een zinnvolle tegenprestatie.

5. Gunstig klimaat voor betrokken en innovatieve ondernemers

Voor de kracht van de gemeenschap, maar ook voor de leefbaarheid van ons grondgebied is bedrijvigheid essentieel. We kennen Pijnacker-Nootdorp met zijn kernen Delfgauw, Nootdorp en Pijnacker en het buurtschap Oude Leede als een prettige en groene woonomgeving midden tussen omliggende grote steden. De glastuinbouw zorgt voor een kwart van onze economische bedrijvigheid. Belangrijke groeisectoren zijn de zakelijke dienstverlening en de groot- en detailhandel. Ook zijn nog voldoende bedrijventerreinen in ontwikkeling. Al met al veel potentieel dat onze gemeente aantrekkelijk voor ondernemers maakt. Van dat potentieel zullen we het de komende jaren moeten hebben om het bedrijfsleven als sterke maatschappelijke partner te ontplooiën. Een goed economisch vestigingsklimaat blijft een hoofdambitie. Daarmee borduren we voort op de vastgestelde **Economische visie**, waarbij we nog meer de aandacht gaan richten op het partnerschap tussen gemeente en bedrijven. Ook hier is ‘omdenken’ geboden: ondernemerschap en ondernemers hebben een functie voor de samenleving, en de gemeente is er voor de ondernemer die daar invulling aan geeft. We leggen de volgende accenten.

Innovatieve ondernemers

In Pijnacker-Nootdorp zijn veel innovatieve ondernemingen die zich bezig houden met transitie naar nieuwe vormen van duurzame energie en onderzoeks- en veredelingsbedrijven, vooral in de glastuinbouwsector. De gemeente geeft deze bedrijven de ruimte voor deze innovatiekracht: de gemeente nodigt uit, faciliteert en neemt waar mogelijk belemmerende regelgeving weg.

Ondersteunen werkgevers

Werkgelegenheid komt vooral van bedrijven. Het is daarom belangrijk dat ondernemers de ruimte krijgen om te ondernemen én dat de gemeente hen als partner benadert en aanspreekt op arbeidsmogelijkheden. De gemeente kan op maat ondersteuning geven aan werkgevers om werkervaring en/of werk te bieden aan mensen die deze extra hulp nodig hebben vanwege een arbeidshandicap. De gemeente dient ook zelf als werkgever het goede voorbeeld te geven.

Vakschool is welkom

Wij nodigen het bedrijfsleven en onderwijs actief uit om te komen met initiatieven voor bijvoorbeeld een glastuinbouwgerelateerde beroepsopleiding of een vakschool, waarmee de arbeidskansen worden vergroot. Wij ondersteunen die initiatieven.

Leegstand in de centra

Een zorgpunt is leegstand in de centra. Dat heeft een vervelende uitstraling en versterkt verrommeling en onveiligheidsgevoelens. De gemeente laat zich in dergelijke situaties zien als partner en denkt mee over de vraag hoe belemmeringen in regelgeving kunnen worden weggenomen. We gaan samen met de ondernemers kijken wat nodig is voor de aansluiting van het aanbod van detailhandel op de commerciële marktontwikkeling en de behoeften van inwoners.

Ruimte voor kleinbedrijf

Een tweede punt zijn kleinschalige bedrijfsinitiatieven. We zien graag dat het aanbod van kleinschalige dienstverleners divers blijft. We moeten meer mogelijkheden bieden voor mensen die in onze gemeente een bedrijfje willen runnen (niet uitsluitend focussen op bedrijventerreinen). Dat kan als volgt.

- De bestemmingsplannen moeten flexibeler worden, zodat er meer kleinschalige bedrijvigheid aan huis en in de buurt kan plaatsvinden. Inwoners en ondernemers kunnen uitstekend zelf met ideeën komen voor de inpassing van bedrijvigheid in hun omgeving. Dat kan de gemeente stimuleren door het niet zelf in te vullen, maar er actief naar te vragen!
- Ook op andere manieren kan de gemeente barrières wegnemen, onder meer door radicaler regels af te schaffen en procedures te versimpelen.
- In de omgeving van de RandstadRailhaltes is ruimte om voorzieningen voor kleine zelfstandigen te maken. We willen op zoek naar partners die dat gaan regelen.

Omdenken:

*Van beperkingen
opleggen
naar ruimte voor
onbekend initiatief*

Recreatie en toerisme: groeisector

We zien mogelijkheden voor recreatie en toerisme, met het groene buitengebied als troef,. Ook dat komt de werkgelegenheid en leefbaarheid ten goede. Boerenbedrijven kunnen als waardevolle partners in het buitengebied een belangrijke rol vervullen. In het buitengebied maken we met 'uitnodigingsplanologie' meer initiatieven mogelijk die het karakter van het buitengebied versterken. De gemeente draagt dat actief uit, zodat initiatiefnemers zich aandienen.

6. Veilig en natuurvriendelijk ruimtegebruik

Pijnacker-Nootdorp heeft een aantal prettige en groene woonkernen, omgeven door bedrijventerreinen en een prachtig groen, ruim buitengebied. Ons groen ligt als een buffer tussen de kernen en de omliggende steden. De vastgestelde **Ruimtelijke structuurvisie** stelt de kaders waarbinnen het ruimtegebruik de komende jaren plaatsvindt en zich verder kan ontwikkelen. Ook hier is het 'omdenken' aan de orde. De ruimte wordt gebruikt door inwoners, ondernemers en bezoekers. Het zijn de behoeften en initiatieven van ruimtegebruikers waar de gemeente zich als partner toe moet verhouden. In de Ruimtelijke structuurvisie liggen de kwalitatieve kaders vast én is een eerste aanzet gegeven voor deze zogenaamde 'uitnodigingsplanologie'.

Bij elkaar wonende generaties

We willen het in het ruimtelijke en volkshuisvestingsbeleid zo gemakkelijk mogelijk maken voor ouders en kinderen om bij elkaar in de buurt te wonen. Dat vraagt ruimhartige ruimtelijke voorschriften en toepassing daarvan. Ook kunnen de mogelijkheden voor ouders en kinderen wellicht worden vergroot door andere regionale afspraken te maken over woonruimteverdeling. De gemeente kan dat niet autonoom regelen. Het gaat vooral om sociale huur- en goedkope koopwoningen. Woningbouw is primair een taak van corporaties en particuliere initiatiefnemers. De gemeente is daarbij een partner die meedenkt en in de regelgeving en dienstverlening er aan meewerkt dat er voldoende levensloopbestendige woningen, zorgwoningen en starterswoningen zijn.

Burgers werken aan veiligheid en leefbaarheid

We verwachten van onze bewoners dat ze meewerken aan de leefbaarheid en veiligheid. We ondersteunen het Wijktoezicht en Burgernet en meer initiatief van bewoners in de leefbaarheidsplannen. Het Politiekeurmerk Veilig Wonen heeft een stimulerende, preventieve functie. De verdieping van het wijkwerken willen we doorzetten. Want ook hier geldt het uitgangspunt dat de gemeente serieus neemt wat inwoners zelf en onderling kunnen doen. Dat de gemeente meer dan voorheen zo met inwoners moet omgaan dat zij zich gehoord weten, ook als het gaat om het levendig houden van hun woonomgeving.

Omdenken:

Van gemeentelijke leefbaarheids- en veiligheidsplannen naar zelf en onderling aan de slag met je leefomgeving

Zichtbaar toezicht

Er is ook zichtbaar 'officieel' toezicht nodig (naast cameratoezicht dat op bepaalde plekken behulpzaam kan zijn). Daarom vinden we dat er voldoende capaciteit en goede prioriteitsstelling van opsporingsambtenaren en politieagenten moet zijn, wanneer preventieve maatregelen onvoldoende resultaat geven. Om hierin te voorzien zien we kansen in projecten in relatie tot de Participatiewet en in intensievere samenwerking met andere gemeenten.

Gezonde woonomgeving

De zorg voor een schone lucht en bodem en in verband daarmee groen in de wijken blijft aandacht vragen. Groen in de wijken, met verbindingen naar het buitengebied, werkt tegen fijnstof. Het is bovendien bevorderlijk voor sport en beweging en biodiversiteit. Dat alles komt de gezondheid en vitaliteit van inwoners nu en straks ten goede. Heel concreet willen we kijken naar extra mogelijkheden met maaibeeld en technisch groen op bedrijventerreinen. Ook streven we naar een ecologisch doordachte inrichting en beheer van het buitengebied. Wellicht kunnen we braakliggende gronden met tijdelijk groen invullen.

Ruimte voor recreatie en toerisme

Recreatief en toeristisch ruimtegebruik is zeer welkom. Het is mooi als zo veel mogelijk bewoners en bezoekers genieten van ons groene buitengebied als park in de metropool. Uiteraard binnen de kaders van de vastgestelde Ruimtelijke structuurvisie, zodat recreatie en toerisme in evenwicht blijven met natuur, milieu en landschapswaarden.

Dierenwelzijn

Hoe mensen met dieren omgaan kan als graadmeter worden beschouwd voor de kwaliteit van de samenleving. Er is een maatschappelijke trend waarneembaar waarin de onderliggende waarden schuiven. Daarom willen we de komende periode uitzoeken hoe het staat met het welzijn van dieren binnen onze gemeente en een visie op dierenwelzijn presenteren inclusief voorstellen ter verbetering.

7. Betrouwbaar bestuur

Dit hoofdlijnenakkoord is tot stand gekomen in samenwerking tussen alle raadsfracties. Een bijzondere prestatie, die een unieke situatie voor de komende raadsperiode oplevert. Alle volksvertegenwoordigers doen voluit mee en dat beoogden we met deze aanpak. Er is geen oppositie versus coalitie. Vanuit dit akkoord gaan we onderling in de raad en met het college invulling geven aan betrouwbaar bestuur van Pijnacker-Nootdorp. Het akkoord verwoordt waar we ons als gemeente de komende vier jaar mee bezig gaan houden. En wat we daarbij verwachten van het college, dat zich vooral met de hoe-vraag zal bezighouden.

Stijl van samenwerking

Het raadsbreed gedragen akkoord is een opmaat voor een andere en vernieuwende bestuursstijl. Een stijl die wordt gekenmerkt door een open houding, een communicatieve opstelling en raadsdebat vanuit inhoudelijke overtuigingskracht. Met een college dat in diezelfde stijl met voorstellen meerderheidssteun zoekt in de raad. We maken enkele afspraken om de onderlinge verwachtingen af te stemmen en de voorspelbaarheid van het politieke proces te vergroten. We maken samen een leerproces door, maar gemeentepolitiek schept verantwoordelijkheden. Openheid, transparantie, aanspreekbaarheid en dienend leiderschap zijn belangrijk voor onze betrouwbaarheid naar inwoners toe en het leerproces in de samenwerking.

Hoofdlijnenakkoord vasthouden

Het hoofdlijnenakkoord is in goede, brede samenwerking tot stand gekomen. Dit akkoord koesteren we als basis voor vertrouwen in de samenwerking in de raad. Gezamenlijk staan we voor het hele akkoord, niet alleen voor elementen die dicht bij onszelf liggen. Vanuit het akkoord gunnen we elkaar gelegenheid om mee te doen. Het hoofdlijnenakkoord laat ruimte voor verschillen in opvatting over de uitwerking. Het kan verleidelijk zijn om op detailniveau dergelijke verschillen in de raad te willen oplossen. Dat moet een uitzondering worden. Belangrijk is dat de raad zich op de hoofdlijnen richt en het college ruimte laat in de uitwerking. De raad is er voor de hoofdlijnen, het college voert uit en ambtenaren ondersteunen. Omdat de praktijk op dit punt weerbarstig kan zijn, spreken we af dat we elkaar in de raad regelmatig hierop aanspreken en de gang van zaken bespreken.

Raad in dialoog en inhoudelijk debat

We gaan optimaal gebruik maken van de werkwijze van de raad waarin onderscheid gemaakt wordt naar de zwaarte van onderwerpen. Bij aansprekende onderwerpen nemen we ruim tijd voor de dialoog met inwoners en ondernemers. We hebben daar al goede ervaringen mee opgedaan en willen er nog beter in worden. Dat vraagt *selectieve inzet van dialoogvormen*: beter bij een beperkt aantal onderwerpen goed dan bij alles matig. Het gaat er ons om dat we goed luisteren en goed geïnformeerd tot standpunten en besluit komen.

Bij de beoogde stijl van samenwerking staat *overtuigingskracht in het inhoudelijk debat* voorop. Maar het is niet ons doel om lang te debatteren met vage uitkomsten. We werken steeds toe naar heldere meerderheidsbesluiten met een breed draagvlak. De helderheid van besluitvorming is nog een verbeterpunt en dat vraagt ook een verbeteringslag in de voorbereidingsfase waarin voorstellen worden geformuleerd.

In het raadsdebat zijn *suggesties en initiatieven vanuit alle fracties* even welkom. Door deze inbreng kunnen fracties kleur geven aan de besluitvorming. Daar gaan we dus open en ontspannen mee om, we gunnen elkaar ruimte. Ook voor het stellen van vragen die voortkomen uit een informatieachterstand. Wel verwachten we van alle partijen die het hoofdlijnenakkoord steunen dat zij voor hun inbreng dit akkoord als kader respecteren. Om die reden spreken we af elkaar niet in raadsvergaderingen te overvallen met moties en amendementen. Dat is niet functioneel voor samenwerking en adequate besluitvorming. Zoals het college de dialoog zoekt met de raad geldt dat ook voor de raad zelf.

Eigenstandig college dat dienend leiderschap toont

Het college werkt niet alleen formeel maar ook in politieke zin voor de raad als geheel, niet voor een coalitie. Samen spannen zij zich in voor de gemeenschap. Raad en college werken vanuit het hoofdlijnenakkoord en geven daaraan over en weer commitment. Het op te stellen collegeprogramma is een middel voor het college om zich aan het hoofdlijnenakkoord te verbinden. De wethouders zijn niet gebonden aan hun partijstandpunten, maar aan het akkoord. Het college heeft vervolgens een eigenstandige positie ten opzichte van de raad. Door een dienstbare en sensitieve opstelling kan het college de raad in staat stellen om goed te functioneren. Raadsleden spreken elkaar aan en collegeleden doen dat ook onderling. Omdat het hoofdlijnenakkoord binnen de raad ruimte laat voor opvattingsverschillen over de uitwerking, is het goed als het college voorstellen vroegtijdig naar de raad brengt. Daarbij vragen we van het college het politieke proces te faciliteren met goede probleemanalyses en schetsen van mogelijke oplossingsrichtingen.

Gelijke informatiepositie

Een belangrijk uitgangspunt is dat de informatiepositie van alle partijen in principe gelijk hoort te zijn. Dat vraagt naast de reguliere aanbiedings- en informatienota's soms mondeling contact en toelichting buiten vergadering. We spreken af om voor iedere partij een vast contactpersoon in het college aan te wijzen. De raad verwacht van de wethouders hiertoe bereid en in staat te zijn. Het contact kan op initiatief van fracties plaatsvinden en behoeft geen nadere organisatie. Daarnaast kunnen fracties de mogelijkheid van ambtelijke toelichting gebruiken om informatieachterstanden weg te nemen.

Gaat goed, tenzij...

De politieke geschiedenis leert dat spanningen kunnen ontstaan die een wissel trekken op de samenwerking en de bestuurbaarheid van de gemeente. De basisafpraak is dat fracties zich aan het hoofdlijnenakkoord houden. Daar hoort bij dat we van inhoudelijke verschillen geen vertrouwenskwesaties maken. Problemen kunnen ontstaan rond het functioneren van een wethouder, bij integriteitsvragen of het niet goed informeren van de raad. Of doordat fracties een wethouder onheus bejegenen. De fracties zijn met elkaar verantwoordelijk om er dan uit te komen: niet gelijk met moties en amendementen komen, maar een time-out nemen en rustig rond de tafel gaan (in elk geval met de fracties die het akkoord tekenden). Als de-escalatieprocedure spreken we dat raadsleden en wethouders in dergelijke situaties eerst in gesprek gaan met de burgemeester en/of de vicevoorzitter van de raad. Zij fungeren als procesbegeleiders voor de stijlverandering in het functioneren van het bestuur.

Leerproces

De start van de raadsperiode 2014-2018 is voor ons allen nieuw. Ieder neemt eigen gewoontes en ervaringen mee. We gaan bezig met verdere verdieping van de werkwijze van de raad. Daar heeft de vorige raad al belangrijk voorwerk in gedaan. Dat is een leerproces voor zowel raad, college als ambtelijke organisatie en gaat dus niet vanzelf. In de kern gaat het om vertrouwen en respect voor ieders positie in het geheel. Dat vraagt dat we met regelmaat de peilstok hanteren. We zien hier een mooie rol voor de nieuwe burgemeester om het proces aan te jagen. Het proces vraagt immers doorlopend aandacht. Niet alleen formele vergaderordes maar ook informele vormen. Om hiervan een gezamenlijk succes te maken gunnen wij de raad én het college een vorm van coaching. Als het vertrouwen en respect in de praktijk soms wordt getart (of men dat zo beleeft), moeten we maar weer teruggaan naar het beginpunt van dit akkoord en elkaar daar opzoeken. Opnieuw balans vinden. Dan leren we. En daar heeft Pijnacker-Nootdorp wat aan.